

(שמואל"א כא, כח)

אישיותו / בעל לה"ר / עם
דוד / פורש מן התורה

אישיותו

דואג ואחיתופל לא ראו זה את זה, דואג בימי שאל ואחיתופל בימי דוד, לא חצו ימיהם שנאמר "אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם", (תהלים נה, כג), כל שנותיו של דואג לא היו אלא שלשים וארבע סנהדרין קו:

ארבע הדיוטות אין להם חלק לעולם הבא, בלעם דואג אחיתופל וגחזי שם צ.

דורשי רשומות היו אומרים, כולן באים לעולם הבא, שנאמר "...על אדום אשליך נעלי" (תהלים ס, י) זה דואג האדומי שם קה.

קין קרה בלעם דואג ואחיתופל (וכו') שנתנו עיניהם במה שאינו ראוי להם, מה שביקשו לא ניתן להם, ומה שבידם נטלוהו מהם סוטה ט:

לא תהא סיעתנו כסיעתו של שאול שיצא ממנו דואג האדומי ברכות יו:

"בן איש גר עמלקי אנכי" (שמואל"ב א, יג) אמר ר' יצחק בנו של דואג האדומי היה מד"ת ב. תצא יח

למה נקרא שמו אדומי, מעיר נוב עד למעלה אדומיים היו. ועל שם עירו נקרא. ועל שקינא בדוד שנקרא אדומי שנאמר "וחוא אדמוני" (שמואל"א טו, יב) ולא הוא בלבד קינא בו, אלא אף כל בני שבטו קנאו בו, אלו הן, זיפים, נבל הכרמלי, ואנשי קעילה. ועל שם שהתיר דמו של דוד נוב עיר הכהנים. ועל שם שהתיר דמו של דוד ואמר דמו מותר ואשתו מותרת להנשא לאחר. ועל שאסר דמו של אגג לשאול, כתיב בתורה "ואתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" (ויקרא כב, כח) ואתה הולך להמית נער וזקן טף ונשים ביום אחד. ועל שם שהיה מאדים פני הכל בהלכה, שכל מי שהיה נושא ונותן עמו היה מטלקו בתשובותיו. ומה אדום מבליע זכיותיו של ישראל, כך דואג היה מבליע זכיותיו של דוד,

ב"ה, מה שכל הגברים בעולם אינם אומרים כן, ומי הם דבורה וחנה, וכל הפסוקים האלה שאמרה דבורה הם מסוד החכמה העליונה, עד אותה הזמן ששבחה את עצמה ואמרה עד שקמתי דבורה (שם) זהר ח"ג יט:

כל אותו הזמן היו מוהלים ולא פורעים עד שבאה דבורה וזיכתה בזה לכל ישראל כמו שכתוב בפרוע פרעות בישראל (שם) זהר ח"ב ג:

"והיא יושבת תחת תומר דבורה", למה תחת תומר? משום יחוד מגילה יד.

לפי שאין דרכה של אשה להתייחד בתוך הבית, וישיבה בצלו של דקל, מלמדת תורה ברבים ל"ש שופטים מב

הלל זה, דבורה וברק אמרתו בשעה שעמד עליהם סיסרא, הם אמרו "לא לנו", (תהלים קטו, א), ורוח הקודש משיבה להם למעני למעני אעשה (ישעיה מח, יא) פסחים קיו.

ששה נסים נעשו באותו היום, בו ביום באו, בו ביום שלחה אחרינו ושלח הוא, בו ביום עשו מלחמה, בו ביום נהרג סיסרא, בו ביום חלקו ביזה, בו ביום אמרו שירה קהיר ג, יד

בשירת דבורה קדמו נשים לאנשים, לפי שכאן תשועה על ידי נשים, דבורה ויעל מדרש לק"ט שמות טו, כ

"בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא" (שופטים ה, כח) נתגלו דברים שאמרה אמו של סיסרא לדבורה ברוח הקודש, אף היא אמרה אל תצפי לבנוך סיסרא עוד מעתה "כן יאבדו כל אויביך ה'" (שם) מדה"ג במדבר יא, ו

"חדלו פרוזן בישראל" העיירות הקטנות שחרבו בימי סיסרא, כיון שעמדה דבורה נעשו אמהות [עיר ואם בישראל] מדרש שו"ח"ט ג, ג

ברק ודבורה מתו בעת אחת

קדמוניות היהודים — ב 34

ומה אדום נוקם ונוטר בלב. כך דואג נוקם ונוטר
דוד בלב מדרש שוח"ט נב, ד

בעל לשון הרע

דואג ואחיתופל היו להטטים אחרי לשון הרע
פאה א. היא

"ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישוי
בית הלחמי" (שמואל-א טז, יח) כל הפסוק הזה
לא אמרו דואג אלא בלשון הרע "יודע נגן"
שיודע לשאול "גבור" שיודע להשיב "איש
מלחמה" שיודע לישא וליתן במלחמתה של
תורה "וה' עמו" שהלכה כמותו בכל מקום,
בכולם אמר להם שאול, יהונתן בני כמוהו, כיון
שאמר לו "וה' עמו" דבר שגם בעצמו לא היה
חלש דעתו וקנא בו סנהדרין צג:

בימי שאול נהרגו ארבעה [בעון לה"ר] דואג
שאמרו, שאול שקיבלו אחימלך ואבנר פאה א. היא

"בבוא דואג האדומי ויגד לשאול" (תהלים נב
ב) מהו "ויגד" [דבור קשה] כך אמר לו, עשה
דוד מלך בחייד, לפי שאין שואלים לאורים
ותומים אלא למלך, ולאב בית דין, ולמי שצרכי
רבים תלויים בו, ודוד הוא נשאל באורים ותומים,
כיון שאמר לו הדבר הזה, מיד נכנס רוח קנאה
בשאול, אמר לדואג, מה אתה עומד? אתה הכיתם
בלשון, קום והכה בחרב, מיד עמד והכם "וימת
ביום ההוא שמנים והמשה איש נושא אפיד בד
(שמואל-א כב, יט) ראה איזה גבורה היה בו,
שלא סיעו אדם בעולם, אלא הוא בעצמו הרגן
מדרש שוח"ט נב, ה

"בני איש" (תהלים ד, ג) זהו דואג ואחיתופל
שם ה, ז

"ודורש רעה תבואנו" (משלי יא, כז) זהו דואג
ואחיתופל שם א א

עם דוד

אמר לו הקדוש ב"ה לדוד, עד מתי עון זה יהיה
טמון בידך, על ידך נהרגה נוב עיר הכהנים, ועל
ידך נטרד דואג האדומי וכו' סנהדרין צה:

אלמלי הלוחו יהונתן לדוד שתי ככרות לחם, לא

נהרגה עיר הכהנים, ולא נטרד דואג האדומי וכו'
שם קד.
"סורו ממני מרעים" (תהלים קיט, קטו) זהו דואג
ואחיתופל, שהיה אומר להם, מה אתם דוחפים לי,
הניחו לי שעה אחת שאשב ואעסוק בתורה

מדרש שוח"ט קיט, מז
אלמלי דרשוהו דואג ואחיתופל הכי, לא רדפו
בטר דוד, דכתיב "לאמר אלהים עזבו וגו'"
(תהלים עא, יא) מה דרשו? "ולא יהיה בך ערות
דבר ושב מאחריך" (דברים כג, טו) והם אינן
יודעים שעבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה
תורה סוטה כא.

"בן מי זה הנער" (שמואל-א יז, נה) ולא ידע?
והא כתיב "ויאהבהו מאד, ויהי לו נושא כלים"
אלא כך אמר שאול, אם מפרץ הוא בא? הוא
יהיה מלך, אמר לו דואג האדומי, עד שאחיה
משאיל עליו אם הגון הוא למלכות, אם לאו, שאל
עליו אם ראוי הוא לבא בקהל אם לאו, משום
שהוא מצאצאי רות המואביה יבמות עז:

"וילך דוד ושמואל וישבו בנויות ברמה" (שם יט,
יח) שעסקו בנויו של עולם [בקביעת המקום לבנין
המקדש] ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד
ובחים נד:

אמר דוד לדואג, אתה גבור ועשיר וראש
לסנהדרין יתעסק ברעה הזאת ואומר לשון הרע,
אם רואה אדם את חברו על פי הבור ודחפו לבור,
או רואה את חברו על ראש הגג ודחפו, זהו גבורה
היא? אלא אימתי נקרא גבור, בשעה שחברו בא
ליפול לבור ואחזו בידו שלא יפול, וכן מי שרואה
חברו נופל לבור ומעלהו מן הבור, ואתה ראית
שאול כועס עלי, ואף אתה הטלת מים על איברי
"ברעה הגבור" (תהלים נב, ג) כך אדם עושה
"חסד אל כל היום"? סבור אתה שאם לא קבלני
אחימלך, ולא נתן לי פרוסו, לא היה אדם
בישראל שיתן לי? אדם שהוא עסוק ב"חסד אל"
זו תורה, יעסוק בדברים הללו? רעתו של שאול
יותר מטובתך, שאלמלי לא קבל ממך לשון הרע,
לא היה נענש, למה עשית כן?

מדרש שוח"ט נב, ו-ז

פורש מן התורה

מרצחים ופרשת מספרי לשון הרע, מה אתה דורש בהם?

דואג ואחיתופל, לפי שלא שמרו את התורה, נפלו מגדולתן וירדו לגיהנום ואף על פי שראשי סנהדראות היו מדרש שוח"ט מט. ב

דואג ואחיתופל לא היו בהם מצות בתחלה, אף על פי שנעשו בני תורה, היו כתחלתן במד"ר יח"י כתיב דואג וכתוב דויג, אמר ר' יוחנן, בתחלה ישב הקדוש ב"ה ודואג, שמא יצא זה לתרבות רעה, לאחר שיצא אמר, וי שיצא זה סנהדרין קי:

אמר לו שאול לאבנר, הלכה שנתעלמה מעיניך צא ושאל לשמואל ובית דינו, כיון שבא אצל שמואל ובית דינו, אמר לו זה מניין לך? לא נזן דואג, דואג מיני הוא ואינו יוצא בשלום מן העולם וכו' רות"ר ד. ט

כיצד נתרחק דואג, אש יצאה מבית קודש הקדשים וליהטה סביבותיו, אחרים אומרים, תלמידים וותיקים נודווגו לו, והיו למידים והוא שוכח סנהדרין י. ה"ב

היה משנה לתלמידיו והיו סופגין, והוא שוכח ראשון ראשון, כיון שראו תלמידיו שהוא מטמא את הטהור ומטהר את הטמא, נתנו חבלים ברגליו וגררוהו יל"ש שמואל קליא

אמר דוד לפני הקדוש ב"ה, ימות דואג, אמר לו "חיל בלע ויקיאנו" (איוב כ. טו) [כשישכח תורתו] אמר דוד לפניו "מבטנו ירשנו אל" (שם) [תשכיחנו מהר], אמר הקדוש ב"ה לדוד, האביאנו לעולם הבא? אמר לפניו "גם אל יתצד לנצח", אמר הקדוש ב"ה נאמר הלכה בבית המדרש בשמו? אמר לפניו "יחתך ויסחך מאהל", שיהיה לו בנים רבנים? "ושרשך מארץ חיים סלה" סנהדרין קו:

לא מת דואג עד ששכח תלמודו, שלשה מלאכי חבלה נודמנו לו לדואג, אחד ששיכח תלמודו, ואחד ששרף נשמתו, ואחד שפיזר עפרו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות סנהדרין קו:

דואג היה אב בית דין מדרש שוח"ט ג. ד

דואג אדם גדול בתורה היה, באו ישראל ושאלו את דוד לחם הפנים מהו שידחה את השבת, אמר להם, סידורו דוחה את השבת, ולא לישתו ולא עריכתו דוחין את השבת, והיה שם דואג, ואמר, מי הוא זה שבא להורות לפניי אמרו לו, דוד בן ישי הוא, מיד הלך ונתן עצה לשאול מלך ישראל להמית את נוב עיר הכהנים סנהדרין י. ה"ב

"איה סופר איה שוקל" (ישעיה לג, יח) איה שוקל, ששוקל כל קלים וחמורים שבתורה איה סופר, את המגדלים שהיה סופר שלש מאות הלכות פסוקות במגדל הפורח באויר, ארבע מאות בעיות, בעי דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר, ולא זכו שיקבע הלכה על פיהם, דכתיב "סוד ה' ליראיו" (תהלים כה, יד) אין תורתו של דואג אלא מהשפה ולחוץ סנהדרין קו:

"רבים אומרים לנפשי" (תהלים ג. ג) אלו דואג ואחיתופל שהיו "רבים" בתורה מדרש שוח"ט ג. ה

כשלמדו את התורה בשקר וברמימות למדוהו

שם קיט. ז

דואג שהיה עוסק בתורה ואחר כך הניחה וכן אחיתופל מה הועילו? שם קיט. טז

למה היו דומים דואג ואחיתופל, לבית מלא תבן, לאחר ימים פנה בעל הבית וטחו בטיט, אף על פי שטחו בטיט, החורים מלאים תבן, נפל הטיט התחיל התבן יוצא מן החורים, כך היו גם אלו, כאו ולמדו כל דקדוקי תורה, ולבם מלא הוללות שם קיט. ז

"פלגי מים ירדה עיני" (תהלים קיט, קלו) אמר דוד בוכה הייתי על אותם הגדולים שפירשו מן התורה, על דואג ואחיתופל שם קיט. טז

אמר לו הקדוש ב"ה לדואג, לא גבור בתורה אתה "מה תתהלל ברעה", כשאתה מגיע לפרשת